

שאלות תרגול- הקדמה, עקרון החוקיות ותחולה

1. ג'ורג' הוא אזרח ניקרגואה, שם בשנת 2015 ביצע שוד וסחר בבני אדם. מעשים אלו אינם נחשבים לעבירות פליליות בניקרגואה. לג'ורג' מעולם לא היה שום קשר לישראל. כאשר אמו הקשישה נטתה למות ב-2019 היא סיפרה לו שהוא יהודי. ג'ורג' מימש את זכותו לפי חוק השבת, התשי"ז-1950, עלה לישראל וקיבל אזרחות ב-2019. עבירת השוד הרלוונטית מעוגנת בישראל בסעיף 402 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (עבירה שעונשה המרבי הוא 14 שנות מאסר), ועבירת סחר בבני אדם הרלוונטית מעוגנת בחוק בסעיף 377 א לחוק זה. (עבירה שעונשה המרבי הוא 16 שנות מאסר).

מה הדין?

- א. דיני העונשין של ישראל חלים על שתי עבירות, ואפשר להעמידו לדין בישראל.
- ב. דיני העונשין של ישראל חלים רק על עבירת שוד, ואפשר להעמידו לדין בה בלבד בישראל.
- ג. דיני העונשין של ישראל חלים רק על עבירת סחר בבני אדם, ואפשר להעמידו לדין בה בלבד בישראל.
- ד. דיני העונשין של ישראל אינם חלים על עבירות אלה, ואי אפשר להעמידו לדין בהן בישראל.

2. הכנסת חוקקה בשנת 2017 חוק מסוים, ובו נכלל סעיף היוצר עבירה פלילית שעונשה 3 שנות מאסר. במסגרת אותו סעיף נקבע: "סעיף זה יעמוד בתוקפו עד ליום 31.12.2018". ביום ה-1.6.2018 ביצע אברהם מעשה המתאים להגדרת אותה עבירה, והוגש נגדו כתב אישום ביום 31.2.2019.

מה הדין?

- א. אי אפשר להטיל על אברהם אחריות פלילית בעבירה זו, מכיוון שהעבירה בוטלה ולא עמדה בתוקפה ביום הגשת כתב האישום.
- ב. אי אפשר להטיל על אברהם אחריות פלילית בעבירה זו, מכיוון שמלכתחילה העבירה לא הייתה חוקית מאחר שאין עבירות זמניות בישראל.
- ג. אפשר גם להטיל על אברהם אחריות פלילית בעבירה זו, ובלבד שהתמלאו כל תנאי העבירה וגם שביצוע העבירה נמשך בשנת 2019.
- ד. אפשר גם להטיל על אברהם אחריות פלילית בעבירה זו, ובלבד שהתמלאו כל תנאי העבירה.

3. מאירה הישראלית טיילה ברחובות ניו דלהי שבהודו ואברם ההודי נטל ממנה את ארנקה בלא שתבחין בכך. כעבור כמה דקות גילה אברם להפתעתו שמאירה היא אזרחית ישראלית. אברם טרם נשפט על העבירה בהודו. האם דיני העונשין של ישראל חלים על מעשה זה?

- א. כן.
- ב. כן, רק אם העונש על גניבה בהודו הוא שנה מאסר או יותר ואין חל לגביה סייג לאחריות פלילית בהודו.
- ג. לא, אלא אם אברם יוסגר לישראל בעבירה זו.
- ד. לא.

4. במהלך פגישה עסקית שקיימו פינג, אזרח יפני, ואריקה אזרחית שוודיה, בבית הקפה BDS בבלגיה ניסתה האחרונה לשדל את פינג לפרוץ לכספות בנק ישראל בירושלים ובכל לפגוע ברכוש של מדינת ישראל ולשבש פעילות תקינה של רשויות המדינה. פינג סירב והפריצה לא בוצעה. הנח כי בין השניים תועדה השיחה וכי יש אפשרות להביא את אריקה בפני שופט בישראל.
מה הדין?

- א. לא ניתן להטיל אחריות פלילית על אריקה בגין המעשה, שכן מדובר בניסיון לשידול לביצוע עבירה שבסופו שלד בר לא התבצעה, שנעשה על ידי אזרחית זרה כלפי אזרח זר אחר ללא כל זיקה וקשר לישראל.
- ב. מכיוון שמדובר בעבירת חוץ, ניתן להטיל אחריות פלילית על אריקה מכוח התחולה על עבירות חוץ שנעשו נגד המדינה או העם היהודי, ואולם לא תהיה העמדה לדין אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו בכתב, אם ראה שיש בכל עניין לציבור.
- ג. מדובר בעבירת פנים, ואין כל מניעה להטיל אחריות פלילית על אריקה בשל העבירה אם יוכחו יסודותיה.
- ד. מכיוון שמדובר בעבירת חוץ ניתן להטיל אחריות פלילית על אריקה מכוח התחולה על עבירות חוץ שנעשו נגד המדינה או העם היהודי, ואולם על השופט לוודא כי מדובר בעבירה גם לפי אותה מדינה וכי אריקה לא נשפטה כבר בגינה וזוכתה ממנה, ואם הורשעה - לא נשאה את עונשה.